

## Bazı Kavun (*Cucumis melo* L.) Çeşitlerinin Verim ve Kalite Özelliklerinin Belirlenmesi

Dursun EŞİYOK<sup>1</sup> M. Kadri BOZOKALFA<sup>2</sup> Kaya BOZTOK<sup>1</sup>

### Summary

#### Determination of Yield and Quality Parameters of Some Melon (*Cucumis melo* L.) Cultivars

In this experiment yield and some quality properties of 5 melon cultivars were investigated at two locations (Bornova and Çine).

Statistically significant differences were found among cultivars and locations on studied yield and quality parameters. The highest yield per plant, fruit weight, number of fruit per plant, early and total yield, soluble solid content, fruit length and diameter obtained from Çine location. 50% flowering and number of days to maturity is lower in Bornova (74.20 days) than Çine (80.27 days). The highest early yield (13830 kg/ha) and total yield (53480 kg/ha) were obtained from DAP 31069 cultivar. Soluble solid content was changed among cultivar. Differences among cultivars and locations in quality properties and yield were discussed in terms of agronomic, soil and weather conditions.

**Keywords:** *Cucumis melo*, melon, quality, location, yield

### Giriş

Dünya'nın birçok bölgesinde geniş alanlarda yetiştiriciliği yapılan kavun (*Cucumis melo* L.) ülkemizde toplam sebze üretim miktarı bakımından domates, patates ve karpuzdan sonra 4. sırada yer almaktadır. 2003 yılı verilerine göre ülkemizde yaklaşık 1 900 000 ton kavun üretimi yapılmıştır (Anonim 2002). Bu üretim miktarı ile dünya kavun üretiminde ülkemiz 2. sırada bulunmaktadır (Anonymous 2003). Sahip olduğu uygun iklim koşulları nedeniyle ülkemizin hemen her bölgesinde kavun yetiştiriciliğine rastlamak mümkündür. Bölgelere göre yetiştirme sistemleri ve çeşitler değişiklik göstermektedir. Kavun

<sup>1</sup> Prof. Dr. E.Ü. Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü Bornova/İzmir 35100  
email: esiyok@ziraat.ege.edu.tr

<sup>2</sup> Araş. Gör. E.Ü. Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü Bornova/İzmir 35100

geleneksel olarak Orta Anadolu, Trakya, İç Ege ve Güneydoğu Anadolu gibi önemli üretici bölgelerde açıkta yetiştirilmektedir (Sarı ve ark. 1998).

Genellikle açık tarla koşullarında yetiştirilen kavunlar son yıllarda özellikle ihracat şansı bulunması nedeniyle sera koşullarında ve erkenci üretim amacıyla mini tüneller altında yetiştirilmektedir. Serada yetiştiricilik özellikle Antalya, İçel ve Adana gibi kışı ılıman geçen yerlerde yaygın olarak yapılmaktadır (Abak ve ark. 1989; Sarı ve ark. 1998). Erkenci üretim ile birim alandan yüksek gelir elde etmek amacıyla Adana, İzmir ve Mersin'de mini tüneller altında kavun yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Son yıllarda yeni kavun çeşitlerinin geliştirilmesinde raf ömrünün uzun olması önemli bir parametre olarak karşımıza çıkmaktadır. Kavun ile ilgili daha önce yapılan çalışmalarda genellikle *inodorus*, *reticulatus* ve *cantolupensis* üzerine yoğunlaşmış iken (Pratt ve ark. 1977; Lester 1988; Hadfield ve ark. 1995; Ayub ve ark. 1996; Guis ve ark. 1997) çok az araştırmacı diğer varyeteler (*saccharinus*, *acidulus* ve *maxsuma*) üzerine araştırma yapmış *saccharinus* varyetesinin ve hami kavununun çok uzun raf ömrüne sahip olduğunu belirlemişlerdir (Liu ve ark. 2004).

Gen merkezinin Anadolu olduğu birçok araştırmacı (Günay 1975) tarafından kabul edilen kantalop tipi kavunların yurdumuzda çeşitli bölgelere adapte olmuş kaliteli çeşitleri vardır. Örneğin Sındırgı'nın çitili, Muğla'nın pıtraklı, Manisa'nın altınbaş ve hasan bey, Elazığ'ın mollaköy kavun çeşitleri bu yörelerde yetiştirilmektedir (Bayraktar ve Şalk 1975). Fakat her çeşidin diğer bölgelere introduksiyonu bazı hallerde iyi sonuç vermemektedir. Çünkü aynı genotipe sahip bitkiler, farklı dış şartlar altında farklı fenotipik özellik göstermektedir (Demir 1975). Bu nedenle yetiştirilecek çeşitlerin farklı bölgelerde gösterdiği özellikler değişiklik gösterebilmektedir. Daha önce yapılan çalışmalarda Van yöresi (Kaya ve Şen 1992) ve sera yetiştiriciliğine uygun kavun çeşitleri belirlenmiş (Bayraktar ve Şalk 1975) olmakla birlikte geçen zaman içerisinde birçok yeni çeşit piyasaya sunulmuştur. Son yıllarda yapılan çalışmalarda kavun genotipleri morfolojik, fizyolojik ve özellikle raf ömrü bakımından değerlendirilmektedir (Liu ve ark. 2004). Özellikle geniş alanlardaki yetiştiricilikte kavunların hasattan sonra tüketim kalitesini kaybetmeden saklanabilmesi büyük önem taşımaktadır.

Ülkemizde kavunla ilgili olarak birçok araştırmacı çeşitli konularda araştırma yapmıştır (Yanmaz 2000). Musluoğlu (1999)'nun

kavun çeşitleri ile yapmış olduğu çalışmada fide dikimi yöntemi ile yapılan yetiştiricilikte erkencilik ve verim yönünden doğrudan tohum ekimi yöntemi ile yapılan yetiştiriciliğe göre daha üstün olduğu belirlenmiştir. Sarı ve ark., (1998), Çukurova koşullarında Makdimon F<sub>1</sub> kavun çeşidi ile yürüttükleri çalışmada farklı sulama düzeylerinin serada yetiştirilen kavunlar üzerine etkisini araştırmış ve verilen sulama suyu miktarına bağlı olarak verimin 5949 kg/da ile 7369 kg/da arasında yer aldığını bildirmektedirler.

Ülkemizde özellikle yaz aylarında geniş alanlarda kavun yetiştiriciliği yapılmakta ve büyük miktarlarda tüketilmektedir. Bu çalışma ile Ege Bölgesinde farklı lokasyonlarda yetiştirilmeye uygun bazı kavun çeşitlerine ait verim, meyve ve kalite özellikleri belirlenmiştir.

### **Materyal ve Yöntem**

Araştırma 2003 yılında Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü Uygulama ve Araştırma arazisi ve Aydın ili Çine ilçesi üretici ve açık tarla koşullarında olmak üzere iki lokasyonda yürütülmüştür. Araştırmada bitkisel materyal olarak DAP 31067 F<sub>1</sub>, DAP 31069 F<sub>1</sub> DAP 31071 F<sub>1</sub>, Galia F<sub>1</sub> ve Makdimon F<sub>1</sub> kavun çeşitleri kullanılmıştır.

Deneme tesadüf blokları deneme desenine uygun dört tekerrürlü olarak yürütülmüştür. Deneme tohumları Mart ayının son haftasında 45 ml hücre hacmine sahip 1:1 oranında torf-perlit ile doldurulmuş fide yetiştirme viyollerine ekilmiş ve dikim büyüklüğüne ulaşmaya kadar örtü altında muhafaza edilmiştir. Dikim büyüklüğüne ulaşan fideler 26 Nisan 2003 Çine, 30 Nisan 2003 tarihinde ise Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü Uygulama ve Araştırma arazisine olmak üzere esas yetiştirme yerlerine sıra arası 140 sıra üzeri 50 cm olacak şekilde dikilmiş, parsel büyüklüğü 40 m<sup>2</sup> olarak düzenlenmiş her parselde 50 bitki yer almıştır. Dikimden hasada kadar tüm kültürel işlemler düzenli olarak yürütülmüştür (Vural ve ark., 2000).

İki farklı lokasyonda yürütülen çalışmada bitki gelişme dönemi ve hasat dönemi içerisinde ölçülebilir karakterler (kantitatif) ve meyve ve bitki özellikleri gözlemlenerek elde edilen (kalitatif) parametreler belirlenmiştir.

- % 50 çiçeklenme zamanı: Fide dikiminden sonra çeşitlere ait her parseldeki bitkilerin %50'sinin çiçeklendiği dönem esas alınmış

- Bitki başına verim (g/bitki): Parselden hasat edilen toplam kavun veriminin parselde bulunan bitki sayısına bölünmesi ile hesaplanmış
- Erkenci verim (kg/da): İlk hasatta parselden elde edilen verim değerleri dekara çevrilerek
- Dekara verim (kg/da): Her parselden elde edilen verim değerleri dekara çevrilerek
- Meyve uzunluğu: Meyvenin sapı ile çiçek burnu arasındaki mesafe cetvel yardımıyla ölçülerek
- Meyve çapı: Meyve boyuna kesildikten sonra enine cetvel yardımıyla ölçülerek
- Ortalama meyve ağırlığı (g/meyve): Parselden hasat edilen tüm meyvelerin ağırlığı parselde bulunan meyve sayısına bölünmesi ile
- Bitki başına meyve adedi (adet/bitki): Bir parselde elde edilen tüm meyvelerin parselde bulunan bitki sayısına bölünmesi ile
- Suda çözünür kuru madde miktarı (%): Meyve etinin kabuğa yakın olmayan orta yerlerinden alınan örnekler tülbent yardımıyla suyu sıkılarak el refraktometresi ile (SKM)
- Meyve eti kalınlığı (cm): Meyve eti kabuğa kadar kumpas yardımıyla ölçülerek
- Kabuk kalınlığı (mm): Kabuk kalınlığı kumpas yardımıyla ölçülerek
- Olgunlaşma süresi (gün): Tohum ekiminden hasada kadar geçen gün sayısı

Yukarıda belirtilen kantitatif karakterler yanında oluklar arası maksimum genişlik, yüzeyde kırışıklık, yüzeyde çitlilik, etin kabuğa yakın kısmının rengi, meyve eti rengi ve liflilik durumları gibi kalitatif karakterler belirlenmiştir.

Farklı lokasyonda yürütülen denemelerden elde edilen veriler TARİST istatistik programında değerlendirilmiştir (Açıkgöz ve ark., 1993)

### **Bulgular ve Tartışma**

Farklı ticari kavun çeşitlerinin Bornova ve Çine koşullarına adaptasyonlarının belirlenmesi amacıyla yürütülen çalışmada incelenen parametreler bakımından çeşitler arasındaki fark istatistiki olarak önemli bulunmuştur (Çizelge 1).

Ticari kavun çeşitlerinin denemeye alındığı Çine ilçesi Bornova'ya göre daha güneyde bulunmaktadır. Bu nedenle ilkbahar ve

yaz aylarındaki ortalama sıcaklık değerleri Bornova'ya göre daha yüksek meydana gelmektedir. Kavunlar özellikle dikimden sonra nispeten daha yüksek sıcaklık değerleri istemekte ve yüksek sıcaklıklar özellikle ilk çiçeklenme tarihini ve erkenci verimi etkilemektedir.

Bornova koşullarında fide dikiminden itibaren en erken %50 çiçeklenme süresi 30 gün ile DAP 31071 F<sub>1</sub> ve Makdimon F<sub>1</sub> eşitlerinde, en uzun çiçeklenme süresi ise 38 gün ile DAP 31067 F<sub>1</sub> eşidinden elde edilmiştir. Çine koşullarında ise %50 çiçeklenme zamanı en kısa 29 gün ile DAP 31071 F<sub>1</sub> ve Makdimon F<sub>1</sub> eşitlerinden elde edilirken, en uzun %50 çiçeklenme süresi 37 gün ile DAP 31067 F<sub>1</sub> eşidinde görülmüştür. Lokasyonlar bakımından karşılaştırıldığında ise Bornova'da ortalama %50 çiçeklenme süresi 33.06 gün iken Çine'de bu değer 31.7 gün olarak belirlenmiştir. Bu farklılık Bornova'da ortalama sıcaklıkların daha düşük olması ile açıklanmaktadır.

Çizelge 1. Bornova ve Çine koşullarında yetiştirilen bazı ticari F<sub>1</sub> kavun çeşitlerinin verim ve kalite zellikleri

Uygulamalar		% 50 iek. zamanı (gün)	Bitki başına verim (g/bitki)	Meyve ağırlığı (g/meyve)	Meyve adedi (adet/bitki)	Erkenci verim (kg/da)	Verim (kg/da)
Yer (A)	Bornova	33.06	1955	1008	1.89	663	2822
	Çine	31.7	4117	1469	2.88	1674	5881
	LSD	0.46**	3.51**	5.09**	0.13**	8.78**	13.17**
Çeşitler (B)	DAP 31067	37.8	2622	1035	2.52	1039	3750
	DAP 31069	34.2	3747	1470	2.46	1383	5348
	DAP 31071	26.83	2740	988	2.55	1223	3930
	Galia	33.3	2672	1235	2.20	1101	3883
	Makdimon	29.6	3398	1464	2.20	1096	4846
	LSD	0.74**	5.56**	8.05**	0.21**	13.88**	20.83**
	LSD AxB	1.04**	7.86**	11.38**	0.30**	19.64**	29.45**

.d.önemli değil, \*<0.05 \*\*<0.01

Bitki başına verim değerleri bakımından hem lokasyonlar hem de çeşitler arasındaki fark önemli bulunmuştur. Bornova koşullarında en yüksek bitki başına verim 1955 g/bitki olurken Çine'de 4117 g/bitki olarak elde edilmiştir. Çeşitler bitki başına verim değerleri bakımından incelendiğinde ise Bornova ve Çine'de en yüksek bitki başına verim DAP 31069 F<sub>1</sub> eşidinden elde edilmiş fakat Çine'de bu çeşide ait verim değerleri Bornova'dan daha yüksek bulunmuştur.

Ortalama meyve ağırlıkları bakımından lokasyonlar arasındaki fark önemli iken Çine'de meyve ağırlığı değerleri Bornova'dan yüksek

bulunmuştur. Bu durum Çine'de toprak koşullarının ve bakım koşullarının daha iyi olmasından kaynaklanmıştır. Bornova'da en yüksek ortalama meyve ağırlığı 1073 g/meyve ile DAP 31069 F<sub>1</sub> çeşidinden en az ise 942 g/meyve ile Galia F<sub>1</sub> çeşidinden elde edilirken Çine'de 1892 g/meyve ile Makdimon F<sub>1</sub> çeşidinden en yüksek ortalama meyve ağırlığına ulaşılmış en düşük ise 1018 g/meyve ile DAP 31067 F<sub>1</sub> çeşidinden elde edilmiştir.

Ortalama meyve ağırlığı kadar bitki başına meyve adedi de verimi etkileyen unsurların başında gelmektedir. Bitki başına meyve adedi Çine'de daha yüksek iken çeşitler arasındaki fark istatistiki olarak önemli bulunmuştur. En yüksek bitki başına meyve adedi 2.14 meyve/bitki ile Bornova'da DAP 31069 F<sub>1</sub> çeşidinden Çine'de ise 3.31 meyve/bitki ile DAP 31067 F<sub>1</sub> çeşidinden elde edilmiştir.

Erkenci verim değerleri bakımından çeşitler ve lokasyonlar arasındaki fark istatistiki olarak önemli bulunmuştur. Bornova'da erkenci verim 663 kg/da iken Çine'de 1674 kg/da olarak elde edilmiştir. Çeşitler bazında ise Bornova'da en yüksek erkenci verim 790.3 kg/da ile DAP 31069 F<sub>1</sub> çeşidinden Çine'de ise 1976 kg ile yine DAP 31069 F<sub>1</sub> çeşidinde izlenmiştir. Çeşitler ortalamasında ise yine DAP 31069 F<sub>1</sub> çeşidi 1383 kg/da erkenci verim değeri ile ilk sırayı almıştır.

Dekara verim değerleri hem lokasyonlar arasında hem de çeşitler arasında önemli bulunmuştur. Bornova'da ortalama dekara verim değeri 2822 kg/da iken Çine'de 5881 kg/da olmuştur. Her iki lokasyonda erkenci verimde olduğu gibi dekara verim değerinde de en verimli çeşit DAP 31069 F<sub>1</sub> kavun çeşidi olmuştur. Bu çeşitten Bornova'da 3375 kg/da Çine'de ise 7321 kg/da verim elde edilmiştir. Bornova'da ikinci sırayı 3093 kg/da ile DAP 31071 F<sub>1</sub> çeşidi alırken, Çine koşullarında aynı çeşitten 4768 kg/da verim değeri elde edilmiştir. Sarı ve ark. (1998)'nin Çukurova koşullarında serada yetiştirilen Makdimon F<sub>1</sub> kavun çeşidinden 5949 kg/da ile 7369 kg/da verim almışlardır. Bu sonuçlar elde ettiğimiz değerler ile benzerlik göstermektedir. Ortalama meyve ağırlıkları daha önce Galia F<sub>1</sub> tipi kavunlarla yapılan çalışmalardan elde edilen değerler ile uyum içerisindedir (Anonim 2001).

Suda çözünebilir kuru madde (SKM) değerleri bakımından çeşitler incelendiğinde her iki lokasyonda da DAP 31067 F<sub>1</sub> çeşidi en yüksek değere sahip olmuştur. Bu çeşidi DAP 31069 çeşidi izlemiştir. En düşük suda çözünebilir kuru madde değeri Gali F<sub>1</sub> kavun çeşidinde belirlenmiştir (Çizelge 2).

Verim parametresi kadar meyvelerin sahip olduğu kalite özellikleri de çeşitlerin değerlendirilmesinde önemli bir özelliktir. Bu amaçla belirlenen meyve uzunluğu ve meyve çapı değerleri çeşitler ve lokasyonlar arasındaki fark bakımından önemli bulunmuştur. Her iki lokasyonda da en yüksek meyve çapı ve uzunluğu Makdimon F<sub>1</sub> çeşidinden izlenmiştir. Lokasyonlar arasında ise Bornova'da yetişen çeşitlerin meyve büyüklükleri Çine'ye oranla daha küçük bulunmuştur.

Çizelge 2. Bornova ve Çine koşullarında yetiştirilen bazı ticari F<sub>1</sub> kavun çeşitlerinin kalite özellikleri

Uygulamalar		SKM	Meyve uzunluğu (cm)	Meyve çapı (cm)	Meyve eti kalınlığı (cm)	Kabuk kalınlığı (cm)	Olgunlaşma zamanı (gün)
Yer (A)	Bornova	8.35	15.19	14.68	2.50	7.72	74.20
	Çine	8.70	17.82	16.82	2.90	8.65	80.27
	LSD	0.07**	0.11**	0.07**	0.04**	0.05**	0.65**
Çeşitler (B)	DAP 31067	10.6	15.37	14.65	2.73	8.47	75.73
	DAP 31069	8.9	18.08	15.97	2.73	8.03	77.67
	DAP 31071	7.7	14.75	14.67	2.68	7.03	75.17
	Galia	6.8	16.05	16.33	2.78	7.07	79.83
	Makdimon	8.6	18.26	17.13	2.57	9.55	78.17
	LSD	0.11**	0.18**	0.11**	0.05**	0.08**	1.02**
	LSD AxB	0.15**	0.25**	0.15**	0.07**	0.11**	1.44**

ö.d.önemli değil, \*<0.05 \*\*<0.01

Meyve eti kalınlıkları lokasyonlara ve çeşitlere göre farklılık göstermiştir. Çeşitleri arasında Galia F<sub>1</sub> kavun çeşidi en kalın kabuğa sahip çeşit iken en ince kabuklu çeşit Makdimon F<sub>1</sub> kavun çeşidi olmuştur. Yukarıda açıklanan kantitatif meyve ve verim özellikleri yanında hasat edilen meyvelerde bazı kalitatif meyve özellikleri de belirlenmiştir. Her iki lokasyonda tüm çeşitlerin meyve şekli yuvarlak ve olgun meyvede zemin rengi sarı olmuştur. Olgun meyvede oluklar arası mesafe orta genişlikte, yüzeyde kırışıklık ise çeşitlere bağlı değişmek üzere çok az, orta veya fazla bulunmuştur. Yüzeyde çitlilik belirlenirken, etin kabuğa yakın kısmının rengi yeşil, et renginin ise

Çizelge 3. Bornova ve Çine koşullarında yetiştirilen bazı ticari F<sub>1</sub> kavun çeşitlerinin meyve özellikleri

Çeşitler	Meyve şekli	Olgun meyvede zemin rengi	Meyve sapında kopma	Oluklar arası genişlik	Yüzeyde kırışıklık
DAP 31067 F1	Yuvarlak	Sarı	Yok	Orta	Orta
DAP 31069 F1	Yuvarlak	Sarı	Yok	Orta	Çok az
DAP 31071 F1	Yuvarlak	Sarı	Yok	Orta	Fazla
Galia F1	Yuvarlak	Sarı	Yok	Orta	Orta
Makdimon F1	Yuvarlak	Sarı	Yok	Orta	Fazla

krem olduğu saptanmış, hiçbir çeşitte meyve sapında kopma ve liflilik görülmemiştir (Çizelge 3, 4).

Çizelge 4. Bornova ve Çine koşullarında yetiştirilen bazı ticari F<sub>1</sub> kavun çeşitlerinin meyve özellikleri

Çeşitler	Yüzeyde çitlilik	Etin kabuğa yakın kısmının rengi	Et rengi	Liflilik
DAP 31067 F1	Var	Yeşil	Krem	Yok
DAP 31069 F1	Var	Yeşil	Krem	Yok
DAP 31071 F1	Var	Yeşil	Krem	Yok
Galia F1	Var	Yeşil	Krem	Yok
Makdimon F1	Var	Yeşil	Krem	Yok

### Sonuç

İzmir/Bornova ve Aydın/Çine koşullarında bazı ticari F<sub>1</sub> kavun çeşitlerinin verim ve kalite özelliklerinin belirlenmesi amacıyla yürütülen çalışmada birçok özellik bakımından çeşitler ve lokasyonlar arasında farklılıklar belirlenmiştir. Genel olarak Çine koşullarında yetiştirilen kavun çeşitleri birçok özellik bakımından üstün bulunmuştur. Çine koşullarında yetiştirilen kavunlarda bitki başına verim, meyve ağırlığı, meyve adedi, erkenci verim, dekara verim, meyve uzunluğu, meyve çapı, meyve eti kalınlığı, kabuk kalınlığı daha yüksek bulunmuştur. Bunun nedeni üretici koşullarında Çine’de yürütülen çalışmada toprak ve bakım koşullarının daha iyi, ortalama sıcaklıkların daha yüksek olması ile açıklanabilir. Bornova koşullarında en yüksek bitki başına ve dekara verim DAP 31069 F<sub>1</sub> ve DAP 31071 F<sub>1</sub> çeşitlerinden Çine koşullarında ise DAP 31069 F<sub>1</sub> çeşidinden elde edilmiştir. Meyve iriliği bakımından ise en iri çeşit her iki lokasyonda DAP 31069 F<sub>1</sub> ve Makdimon F<sub>1</sub> çeşitlerinden sağlanmıştır. Meyveler kalitatif özellikler bakımından her iki lokasyonda aynı özellikler göstermiştir.

### Özet

Bu araştırmada iki lokasyonda 5 kavun çeşidinin verim ve kalite özellikleri belirlenmiştir. Çeşitler ve lokasyonlar arasında incelenen özellikler bakımından farklılıklar belirlenmiştir. En yüksek bitki başına verim, meyve ağırlığı, meyve adedi, erkenci ve toplam verim, SKM, meyve uzunluğu ve çapı, meyve eti kalınlığı ve kabuk kalınlığı gibi birçok özellik Çine’de daha yüksek bulunmuştur. %50 çiçeklenme süresi, ve olgunlaşma süresi Bornova’da (74.20 gün) Çine’den (80.27 gün) daha düşük bulunmuştur. En yüksek erkenci (1383 kg/da) ve toplam verim (5348 kg/da) DAP 31069 çeşidinden elde edilmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** *Cucumis melo*, kavun, kalite, lokasyon, verim



## Kaynaklar

- Açıköz, N., Aktaş, M. E., Moghaddam, A., Özcan, K., 1993. Tarist PC'ler İçin İstatistik ve Kantitatif Genetik Paket, s. 133. Uluslararası Bilgisayar Uygulamalar Semp. (19 Ekim 1993). Konya
- Abak, K., Pakyürek, Y., ve Sarı, N., 1989. Çukurova bölgesinde tünelde kavun yetiştiriciliği. Adana Ziraat Odası, Çiftçi Dergisi. Sayı:12
- Anonim 2001. Ülkesel Tohumluk Tedarik, Dağıtım ve Üretim Programı. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı. Tarımsal Üretim ve Geliştirme Müdürlüğü. Ankara
- Anonim 2002. İstatistik Yıllığı. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü. Ankara
- Anonymous 2003. Fao Statistical Databases, Agriculture, Crop Primary in the World.
- Ayub, R., Guis, M., Ben Amor, M., Gillot, L., Roustan, J.P., lache, A., Bouzayen, M., & Pech, J.P., 1996. Expression of ACC oxidase antisense gene inhibits ripening of cantaloupe melon fruits. Nature Biotechnol 14:862-866
- Bayraktar, K., ve Şalk, A., 1975. Bazı kavun çeşitlerinin serada yetiştirilmeye uygunlukları üzerine araştırmalar. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi 12(2): 93-115.
- Demir, İ., 1975. Genel Bitki Islahı. Ege Üniversitesi Matbaası. İzmir.
- Guis, M., Botondi, R., Ben-Amor, M., Ayub, R., Bouzayen, M., Pech, J.C., & Lache, A., 1997. Ripening-associated biochemical traits of cantaloupe charentais melon expressing an antisense ACC oxidase transgene. J. Amer. Soc. Hort. Sci. 122:748-751
- Günay, A., 1975. Kantalop kavunun gen merkezi ve Türkiye'de yetiştirilen kantaloop kavun çeşitleri üzerine araştırmalar. TÜBİTAK. V. Bilim Kongresi. Ankara
- Hadfield, K.A., Rose, J.K.C., Bennet, A.B., 1995. The respiratory climacteris is present in Charentais (*Cucumis melo* cv. Reticulatus F<sub>1</sub> A<sub>1</sub>pha) melons ripened on or off the plant. J. Exp. Bot. 46:1923-1925
- Kaya, N., ve Şen, S.M., 1992. Van ilinde bazı mahalli kavun çeşitlerinin yetiştiriciliği üzerine araştırmalar. YYÜZF Dergisi 2(2) 41-52.
- Lester, G., 1988. Comparisons of 'Honey Dew' and netted muskmelon fruits tissues in relation to storage life. HortScience 23:180-182
- Liu, L., Kakikara, F., and Kato, M., 2004: Characterization of six varieties of *Cucumis melo* L. based on morphological and physiological, including shelf-life of fruit. Euphytica 135:305-313
- Musluoğlu, Ç., 1999. Farklı tohum ekim ve fide dikim mesafelerinin Galia tipi kavun üretiminde verim ve kaliteye etkisi. E.Ü.Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi (Basılmamış).
- Pratt, H.K., Goeschl, J.D., and Martin, F.W., 1977. Nomenclature of *Cucumis melo* L. Cucubits Genetic Cooperative
- Sarı N., Çevik B., ve Abak K., 1998. Farklı Sulama Suyu Seviyelerinin Serada Kavunun Verim ve Kalitesi Üzerine Etkileri. II. Sebze Tarımı Sempozyumu (28-30 Eylül) Tokat.
- Vural, H., Eşiyok, D., ve Duman, İ. 2000. Kültür Sebzeleri (Sebze Yetiştirme). E.Ü.Z.F. Bahçe Bitkileri Bölümü.Bornova-İzmir.